

DEBAT

LÆS FLERE KLUMMER OG OPINIONER PÅ
BERLINGSKE.DK/DEBAT

FRA HOFTEN

KLUMME

AF BENTE DALSBÆK, forfatter og journalist

Mere adoption
– mindre avl

Jeg erkender med det samme: jeg har lavet mine egne børn. Altså i kærlige favntag med mine børns far – ja, faktisk fædre, idet jeg har opført mig som en rigtig mand og både spredt mine æg og min arvemasse. Jeg var oven i købet ganske gammel i fertilitetsmæssig henseende – henholdsvis 33 og 38 år – og dermed i den aldersklasse, hvor sandsynligheden for at blive gravid falder hurtigere end det tager at læse denne klumme.

Denne overvindelse af naturens kræfter er naturligvis noget, mine sønners fædre adler sig selv for, men jeg ved bedre: både unglynglerne såvel som suppehønsene i min familie har altid haft en ganske høj ægproduktion.

Jeg var dog fuldt bevidst om, at når jeg ikke bare valgte uddannelse, men også at få gang i karrieren før jeg fik børn, så var det videnskabeligt bevist, at jeg samtidig gamblede med muligheden for at blive mor. Til mine genetiske børn vel at mærke.

For det har altid stået for mig som en tæt 'runner – up' på listen, at hvis det ikke skulle være muligt at blive mor ved egen drift, så var adoption ikke bare en mulighed, men en lige så stor velsignelse. Det kærlige forældreskab fordrer ikke genetisk overensstemmelse.

SÅDAN GIK DET så ikke. Og nej, sorgen ved at være ufrivilligt barnløs kan jeg dermed aldrig til fulde forstå. Andet end at det kan være en sjælelig lidelse, men ikke i alle tilfælde en sygdom. Min 'egenavl' afholder mig imidlertid ikke fra at undre mig over debatten i forbindelse med genopretningspakken, hvor man skar i mulighederne for at få kunstig befrugtning på det offentlige regning.

Især den nye rynkefri, lugtfri – og tør jeg sige – i nogen grad erfaringsfri lobby, 'Yngresagen', besværer sig over, at det vil betyde, at der fødes færre børn, hvorfor deres generation igen! skal løfte den tunge ældrebyrde, og det rækker armkræfterne simpelthen ikke til.

Jeg er helt med på, at der bliver flere ældre og færre yngre til at løfte den demografiske udfordring. Det skal løses. Men skal det løses ved, at staten sikrer antallet af hænder ved at betale for produktionen af borgernes egne gener?

HVORFOR UDKOMMANDERER VI så ikke et antal fertile udrukningshold, der kan producere mere løftekraft til samfundet? Med egne gener, for det skal det åbenbart partout være? Adoption synes slet ikke at være en mulighed? Og åbenbart heller ikke at invitere 'fremmed' arbejdskraft? Hmm, jeg synes jeg har hørt om tilsvarende fokusering på egen arvemasse før i verdenshistorien.

»Børn er noget, der vederfares én,« har Margrete Auken sagt, altså kommer til én. Det er ikke en ret. Og at staten ligefrem skulle være forpligtet til at finansiere det rene avl for at lette byrderne for kommende generationer, virker absurd på mig. Skal jeg dog gå ind på tankegangen om, hvordan vi trods alt kan sikre, at Yngresagen ikke står alene med den Sisyfos-opgave, som man allerede nu anser den alderstegne del af befolkningen for at være, så kunne Yngresagen måske arbejde for at lette mulighederne for – og påskønnelsen af – adoption?

Det er en vindingsag: flere elskede børn og flere hænder. Også til den tid, hvor Yngresagens medlemmer til deres egen overraskelse selv er blevet de ældre.

DEBAT

LEDER SIDE 2 I FØRSTE SEKTION
MERE DEBAT PÅ SIDE 10-11 OG PÅ

berlingske.dk/debat

Debatredaktionen, Berlingske Tidende, Pilestræde 34, 1147 København K
Mail til debat@berlingske.dk
Debatredaktør: Kristian Mouritzen.
Redaktion: Bo Sejr, Gunhild Ipsen og Esben Schjørring. Sekretær: Kristian Torp – 33752805

Løkkets forskerdrøm bliver et mareridt

OPINION

■ GENOPRETNINGSPAKKEN

Sover KUs rektor i timen? Eller husker jeg blot statsministerens såkaldte drømme for Danmark om at sætse på forskning og have mindst ét universitet i Europas top 10? Det spørgsmål må læserne stille sig selv efter at have læst videnskabsminister Charlotte Sahl-Madsens indlæg i tirsdags.

Sagen er, at universiteterne i 2013 skal spare to milliarder. Det er klart, at alle må spare, men at forskning og uddannelse skal stå for næsten halvdelen af de samlede målrettede besparelser i staten, er en stor overraskelse. Eller for at blive i ministerens metafor: En ond drøm, som jeg håber, hun vil hjælpe os ud af.

Med genopretningsplanen vil Københavns Universitet have 366 mio. kr. færre i 2013 end i år. Det svarer til, at der skal afskediges op til 700. Vi kan ikke finde så store besparelser uden at det får markant negativ betydning, også for uddannelserne,

hvor det også kan blive aktuelt at lukke hele uddannelser.

Ministeren undrer sig over, at KU er nødt til at nedlægge op imod hver fjerde ph.d.-stilling – altså den treårige uddannelse af nye forskere. Pengene er bundet til en særlig pulje, som universitetet så blot får færre penge fra, fremfører ministeren. Men sagen er ikke så enkel.

Desværre er det en 'underskudsforretning' for universitetet at uddanne nye forskere. Vi får groft sagt kun dækket udgiften til ph.d.ernes løn – ikke udgifter til lokaler, it, kurser, vejledning, forsøgsmateriale, rejser, forskningsudstyr osv. KU har allerede et underskud i størrelsesordenen 200 mio. kr. i 2009 alene på ph.d.erne, som vi betaler af finanslovsmidlerne og globaliseringsmidlerne, som nu bortfalder.

Med andre ord: For hver gang, vi uddanner én ph.d.er, mangler vi langt over en halv mio. for at få regnskabet til at gå op. Derfor var det i kontrakten med ministeriet en klar skriftlig forudsætning for optaget af ph.d.erne, at det nuværende bevillings-

niveau blev opretholdt efter 2010. Nu står universitetet i en situation, hvor vi optager ph.d.er til sommer, som vi ikke har råd til at lønne i 2013.

KU agter at overholde sin del af kontrakten i 2010. Ph.d.-uddannelsen tager imidlertid tre år at gennemføre. Så hvis der i forbindelse med finanslovsforhandlingerne ikke kommer klarhed om universiteternes økonomi i 2013, må vi optage langt færre forskerstuderende allerede fra 2011. Statsministerens drøm bliver med ét dermed forvandlet til et mareridt for Danmarks konkurrenceevne, virksomhedernes innovation og mulighed for at have adgang til frontlinjeforskning.

Ralf Hemmingsen
Rektor, Københavns Universitet

Groft sagt

SNURRETOP

Folketingets snurretop, Naser Khader, bebuder i Politiken, at han vil starte sin egen nationalkonservative tænketank. Således kan Khader smykke sig med endnu en ideologisk betegnelse oven på at have kaldt sig selv for skiftevis radikal, socialliberal, liberal, socialkonservativ og værdikonservativ.

Groft sagt advarer: Den borgerlige side af det politiske spektrum kan snart ikke opbyde flere ideologiske betegnelser. Når Khader er færdig med at kalde sig for nationalkonservativ om et halvt års tid, forudser vi derfor, at han bliver nødt til at søge over på venstre banehalvdel for at finde en ny ideologisk betegnelse. Det er nok meget belejligt. Venstre side sidder snart på alle karrieremulighederne.

Edith Thingstrup

HVILKEN AND?

Kulturminister Per Stig Møller har fundet det fornødent at meddele offentligheden, at der på ingen måde eksisterer noget had mellem ham og hans partileder, udenrigsminister Lene Espersen. »På baggrund af uhyrlige påstande om, at der skulle være et »had« mellem Lene Espersen og mig, vil jeg klart fastslå, at der er et fortrinligt samarbejde mellem os.« Således afklaret har Lene Espersen meddelt pressen, at hun så sandelig godt kan lide Per Stig Møller.

Statsministeren er nok den mest tilfredse af alle og fastslår, han er glad for, at Lene Espersen og Per Stig Møller godt kan lide hinanden. *Groft sagt* uddrager deraf, at de sidste par dages interne skærmydsler i både Koordinationsudvalget og Det Konservative Folkeparti simpelthen bare var en and.

Egon Balsby

DEN SANDE ADEL

Først stillede børneflokkfamilien fra Ærø sig til rådighed for medierne med en jammerhistorie om, at den havde tilrettelagt sit liv på en fast grund bestående af en automatisk tilstrømmende årlig formue på niveau med en fuld folkepension, som den nu mistede størstedelen af efter regeringens fastsættelse af en maksimumgrænse for børnepenge. Så klagede familien til Folketingets formand, fordi Pia Kjærsgaard drog den ind i folketingsdebatten. Thor

EGON
BALSBYCLAES
KASTHOLMEDITH
THINGSTRUP

Pedersen gav den klogt og rigtigt ikke medhold. Ellers var der sikkert kommet et erstatningskrav. Men nu ophøjer dagbladet Information den arme familie i sin leder. Først skal Pia Kjærsgaard selvfølgelig skældes ud. Derefter følger denne respektfulde formulering: »Familien har valgt et liv på landet med meget lavt forbrug og er derfor meget afhængig af de offentlige ydelser.«

I et normalt land kunne man forvente formuleringen: »Familien har valgt et liv på landet med meget lavt forbrug for ikke at gøre sig afhængig af offentlige ydelser.« Men det ville naturligvis indebære en risiko for terroranklage, for i Danmark er det at betragte som en bombe under systemet, hvis man ønsker at være uafhængig af offentlige ydelser. Og ærefuld omtale i Information og Politiken vil man absolut ikke kunne regne med i forbindelse med domfældelsen, når man ikke tilhører den sande adel, dem der kan smykke sig med den aristokratiske titel: de svage.

Claes Kastholm Hansen

HOLSTS FORNEMMELSE FOR RETTIDIG OMHU

Danske Regioner har netop lanceret en såkaldt effektiviseringsplan, der skulle kunne spare 2,5 mia. kr. over de næste tre år. Blandt planens hovedpunkter er, at medicinforbruget på samtlige hospitaler skal synkroniseres, at visse grupper af kronisk syge skal behandles ambulant i stedet for at blive indlagt, og at de fem regioner skal samordne deres indkøb for at opnå større rabatter. Danske Regioners næstformand, sønderjyden Carl Holst fra Venstre, fortæller stolt Berlingske, at tidligere ville regionerne vente med at effektivisere, til regeringen pålagde dem det, men »nu går vi selv ud og er proaktive. Vi anerkender, at vi er ramt af finanskrise, og at der skal rationaliseres. Vi vil udvise rettidig omhu.« Den gode Holst må vist have misforstået den gamle A.P. Møller, Mærskts far. Når Holst nu skryder med sine nye rationaliseringer, så tilstår han jo samtidig, at man i årevis har spildt skatteydernes penge ved at undlade helt elementære foranstaltninger. Det at udvise rettidig omhu er altså for Carl Holst det samme som først at stoppe fingeren i hullet på båden, når den er ved at være fyldt med vand. For gamle A.P. Møller var rettidig omhu at hindre båden i overhovedet at tage vand ind. Her har vi i en nøddeskal forskellen på politikerbureaukraten og den private entrepreneur.

Claes Kastholm Hansen